

20. B Ö L Ü M

Yasal Mevzuat Çerçevesinde Okulda Gerçekleştiği İddia Edilen Cinsel İstismar Olgusuna Yaklaşım

Ahsen KAYA¹
Ekin Özgür AKTAŞ²
Beytullah KARADAYI³

Giriş

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 17. maddesinde "Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tâbi tutulamaz." denilmiştir.⁽¹⁾ Bir eylemin, bu madde kapsamında değerlendirilebilmesi için ulaşması gereken minimum bir ağırlık derecesi bulunmaktadır. Anayasa Mahkemesi'nin birçok kararında, bu konudaki kriterler ayrıntılı olarak belirtilmiştir.⁽²⁻⁴⁾ Buna göre, eylemin süresi, eylemin fiziksel ve ruhsal etkileri, mağdurun (cinsiyet, yaş ve sağlık durumu vb.) özellikleri, eylemin ağırlık derecesini belirlemede öncelikli olarak göz önünde bulundurulacak kriterlerdir.⁽²⁻⁴⁾ Ayrıca, Anayasa Mahkemesi kararlarından açıkça çocuğun cinsel istismarı söz konusu olduğunda, bu eylemin ağır nitelikte bir eylem olarak kabul edildiği ve Anayasa'nın 17. maddesinin ihlali olarak kabul edildiği anlaşılmaktadır.^(3,5) Tıbbi olarak bakıldığında da cinsel istismar eyleminin çocuklar üzerinde, uzun ve kısa dönemde görülebilen, ağır fiziksel, ruhsal ve sosyal olumsuz etkileri olduğu bilinen bir gerçektir.⁽⁶⁻⁹⁾

Devletin, bireyleri, özellikle korumaya muhtaç, savunmasız insanları ve çocukları koruma yükümlülüğü bulunmaktadır.^(1,10,11) Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ile çocuklar açısından Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi ve Çocuk Koruma Kanunu gibi çok sayıda düzenleme, devletin bu konudaki yükümlülüğüne vurgu yapmış, koruma yükümlülüğünün yerine getirilebilmesi için yasal, idari, toplumsal ve eğitsel tüm önlemlerin alınması gerektiği belirtilmiştir.⁽¹⁰⁻¹²⁾ Türkiye, bu konudaki uluslararası sözleşmelere imza atan ülkelerden biridir. Dolayısıyla, ülkemizin bu konuda önlem alması, aynı zamanda bir zorunluluk olmuştur.

Bu olgu sunumunda, Anayasa Mahkemesi kararına yansıyan bir olgu üzerinden, bir devlet okulunda gerçekleştiği iddia edilen cinsel istismar olayına adli-tıbbi yaklaşım, devletin önleyici-koruyucu yükümlülüğü ile alınması gereken tedbirler konusu yasal mevzuat çerçevesinde tartışılacaktır.

¹ Doç. Dr., Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp AD, ahsen.kaya@ege.edu.tr

² Prof. Dr., Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp AD, eoaktas@yahoo.com

³ Doç. Dr., İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Adli Tıp AD, bkaradayi1970@yahoo.com

Kaynaklar

1. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, Kanun Numarası: 2709. Kabul Tarihi: 18/10/1982. Yayımlandığı Resmî Gazete Tarihi:09/11/1982, Sayısı:17863 (Mükerrer), Erişim adresi: <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=2709&MevzuatTur=1&MevzuatTer-tip=5>, Erişim tarihi: 15.02.2021.
2. T.C. Anayasa Mahkemesi Kararı. Başvuru Numarası: 2013/293. Karar Tarihi: 17/7/2014. Resmî Gazete Tarihi:22/10/2014, Sayısı:29153. Erişim adresi: <https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/BB/2013/293?-BasvuruAdi=cezmi+demir>, Erişim tarihi: 24.03.2021.
3. T.C. Anayasa Mahkemesi Kararı. Başvuru Numarası: 2015/19588. Karar Tarihi: 28.05.2019. Erişim adresi: <https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/BB/2015/19588>, Erişim tarihi: 24.01.2021.
4. T.C. Anayasa Mahkemesi Kararı. Başvuru Numarası: 2012/969. Karar Tarihi: 18.09.2013. Erişim adresi: <https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/BB/2012/969>, Erişim tarihi: 24.03.2021.
5. T.C. Anayasa Mahkemesi Kararı. Başvuru Numarası: 2013/3262. Karar Tarihi: 11/05/2016. Resmî Gazete Tarihi:12/10/2016, Sayısı:29855. Erişim adresi: <https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/BB/2013/3262?-BasvuruNoYil=2013&BasvuruNoSayi=3262>, Erişim tarihi: 24.03.2021.
6. Silva FC, Monge A, Landi CA, Zenardi GA, Suzuki DC, Vitale MSS. The effects of sexual violence experienced in childhood and adolescence on undergraduate students. *Rev Saude Publica*, 2020;54:134.
7. Nakayama M, Hori H, Itoh M, Lin M, Niwa M, Ino K, Imai R, Ogawa S, Sekiguchi A, Matsui M, Kunugi H, Kim Y. Possible long-term effects of childhood maltreatment on cognitive function in adult women with posttraumatic stress disorder. *Front. Psychiatry*, 2020;11:344. doi: 10.3389/fpsy.2020.00344
8. Zainudin NF, Ashari ZM. A meta-analysis: the effects of child sexual abuse towards children. *Asian Social Science*, 2018;14(11):69-75. doi: 10.5539/ass.v14n11p69
9. Gupta S, Garg S. Causes and effects of child sexual abuse. *International Journal of Innovative Science and Research Technology*, 2020;5(5):1867-70. doi:10.38124/IJISRT20MAY650
10. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi. Resmî Gazete Tarihi:19.03.1954, Sayısı:8662, Erişim adresi: <https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/8662.pdf>, Erişim tarihi: 23.03.2021.
11. Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi. Resmî Gazete Tarihi:27.01.1995, Sayısı:22184. Erişim adresi: <https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/22184.pdf>, Erişim tarihi: 23.03.2021.
12. Çocuk Koruma Kanunu. Kanun No: 5395, Resmî Gazete Tarihi: 15.07.2005, Resmî Gazete Sayısı: 25876. Erişim adresi: <https://www.mevzuat.gov.tr/Mevzuat-Metin/1.5.5395.pdf>, Erişim tarihi: 27.03.2021.
13. Akarca M. Çocukların ceza hukukundaki yeri ve çocukların korunması. Erişim adresi: <https://www.anayasa.gov.tr/media/3626/akarca.pdf>, Erişim tarihi: 20.02.2021.
14. Çocuk Haklarına Dair Sözleşmeye Ek Çocukların Satışı, Çocuk Fahişeliği ve Çocuk Pornografisi ile ilgili İhtiyari Protokol. Erişim adresi: <https://www.tbmm.gov.tr/kanunlar/k4755.html>, Erişim tarihi: 24.03.2021.
15. Türk Ceza Kanunu. Kanun No: 5237, Resmî Gazete Tarihi: 12.10.2004, Resmî Gazete Sayısı: 25611, Erişim adresi: <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=5237&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5> Erişim tarihi: 20.02.2021.
16. Erol F. Okulda güvenlik sorunlarına yol açan etkenlerin belirlenmesi. MEB Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı, Ankara, 2009. Erişim adresi: https://www.meb.gov.tr/earged/earged/Okul_guvenligi.pdf, Erişim tarihi: 25.03.2021.
17. Millî Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliği, Resmî Gazete Tarihi: 26.07.2014, Resmî Gazete Sayısı: 29072, Erişim adresi: <http://mevzuat.meb.gov.tr/dosyalar/1703.pdf>, Erişim tarihi: 20.03.2021.
18. Millî Eğitim Bakanlığı Destek Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün Okullarda Güvenlik Önlemlerinin Alınması konulu 2018/10 nolu Genelgesi. Yayımlanma tarihi: 26.04.2018. Erişim adresi: <http://mevzuat.meb.gov.tr/dosyalar/1935.pdf>, Erişim tarihi: 25.03.2021.
19. vanOorschot RAH, Szkuta B, Meakin GE, Kokshoorn B, Goray M. DNA transfer in forensic science: a review, *Forensic Science International: Genetics*, 2019;38:140-166. <https://doi.org/10.1016/j.fsigen.2018.10.014>
20. Reither JB, Gray E, Durdle A, Conlan XA, vanOorschot RAH, Szkuta B. Investigation into the prevalence of background DNA on flooring with in houses and its transfer to a contacting surface. *Forensic Sci Int*. 2021;318:110563. doi: 10.1016/j.forsciint.2020.110563. Epub 2020 Oct 26. PMID: 33168422.
21. Schneider H, Sommerer T, Rand S, Wiegand P. Hot flakes in cold cases, *International Journal of Legal Medicine*, 2011;125(4):543-548.
22. VanOorschot RAH, Szkuta B, Verdon T.J, Mitchell R.J, Ballantyne K.N. Trace DNA profiling in missing persons investigations, in *Handbook of Missing Persons*, S.J. Morewitzand C. Sturdy Colls (eds), Berlin, Springer, 2016, p. 353-363.